

EDINOST

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za tri mesece . . . 1.00, izven Avstrije f. 1.40; za pol leta . . . 2.00; za leto . . . 3.50; za dva leta . . . 6.50. Na naročbe brez priloge naročnice se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 vč., izven Trsta po 25 vč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 vč., izven Trsta 6 vč.

Oglaš se računano po tarifu v petiti; za naslove z dobrotami škami se plačuje prostor, kolikor obsega razpisne vrstice. Poslana, osmrtnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo zredništva: ulica Casermi št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacijo in oglaš sprejema upraviteljsko ulico Molino piccolo št. 3, II. nadst. (pripreklamacije se prosto pošiljajo).

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je naš.“

Najvišja instancija je govorila!

V Avstriji imamo res ustavo ali konstitucijo in krona deli se svojimi narodi zakonodavno oblast. Toda varali bi sami sebe in druge, ako bi hoteli trditi, da se je duh parlamentarizma in konstitucionalizma že toli utrnil med nami, da bi avstrijski narodi mirnim srcem mogli na podlagi istega zidati svojo bodočnost. Pač pa je resnica le-ta, da je naše konstitucionalno življenje — seveda v pravem zmislu te besede — če ravno ne v povojih, pač pa da dete, ki je komaj shodilo in se izpodtakne pri vsakem koraku in — pada. Naše konstitucionalno življenje se noče prav razviti, da bi prišlo do prave veljave in ves njega ugled je le navidezen: lupina je brez jedra. Zato pa se tudi pri nas ministerstva ne snujejo po konstitucionalnih načelih, niti se je moglo med vladami in ljudskim zastopom ali parlamentom razviti tako razmerje, ki bi odgovarjalo duhu ustave in parlamentarnih načel, veljavnih po vseh drugih državah, vladanih v zmislu pravega konstitucionalizma. Pri nas imamo narobe svet. Pri nas je parlament vsakodobni vladi le nekako sredstvo, neizogibno potrebno za ohranjenje vidoz a ustavnosti, dočim je drugod parlament res voditelj in vsakodobna vlada le njega izvrševalni organ.

Podelivši ustavo odstopila je krona del svojih pravic narodom. Krona je dala, narodi so prejeli. Po pravih zdravega človeškega razumevanja misliti bi morali torej: da bodo oni, ki so prejeli, veliko skrbneje čuvali svojo pridobitev, novo uredbo, kakor pa oni, ki je moral doprinesiti žrtev za to novo uredbo. Na kratko: naravno in logično bi bilo, ako bi narodi avstrijski, odnosno njih pravoveljavnih zastopniki v prvi vrsti skrbeli za uspešni razvoj ustavnega življenja; da bodo čuvali kakor zenico v svojem očesu načela, temelje in znake ljudskemu zastopstvu, temu velikemu daru presvetle krone svojim narodom, dočim bi se ne smeli čuditi, ako bi se krona sama ne vnela posebno za vzdržanje ustanov, ki so jo stale velikih žrtev na nje prerogativah.

Tako bi bilo logično in naravno, a ni tako: je narobe. Natoriška istina je, da naš parlament gori na Dunaju postaja glede na varovanje svojih pravic od dne do dne bolj opatičen in ako pojde tako dalje, ne more minoti dolgo časa, da se ta naš parlamentarni zastop skrči do sence tega, kar bi moral biti. Voditelj bi moral biti, mesto tega pa je neokretno dete, ki kobaca in se opoteka naprej ob varni roki skrbne — vlade. Ni čudo po tem, da parlamentarno življenje zgublja vedno bolj na svojem kreditu in ugledu med ljudstvom, da ginevata kakor sneg na solncu zaupanje in

vera prebivalstva do našega ljudskega zastopar da se — na sramoto našim „čuvarjem ustave“ — vedno bolj utrja uverenje, da je pri nas krona najkonstitucionalnejši činitelj v državi in najskrbnejša čuvaricatemeljnih zakonov avstrijskih, obsezajočih politične pravice prebivalstva sploh in narodnih še posebe. Ne da bi se hoteli veseliti na tem dejstvu — na dejstvu namreč, da narodi, odnosno njih zastopniki ne vedo ceniti velike dobrote, podeljene jim od modre in dobrotne krone —, ampak konstatujemo je le jednostavno, naglasivši še jedenkrat, da sta strogo-konstitucionalno mišljenje in stroga skrb krone za veljavo naših osnovnih zakonov vsem narodom najvišja instancija, do koje se obračaja zaupno, kadar menijo, da se jim krivica godi. Da: krona je naše pribežališče in naše zavetje — do nje se obračamo, kadar iščemo svojih pravic. Krona je pri nas regulator vsega javnega življenja. Uprav to strogokonstitucionalno mišljenje našega vladarja, njega očetovska skrb za blagor vseh podanikov in njega idejalna pravičnost spajajo se v bleščeč sijaj okolo glave našega cesarja in ta blišč ne odseva samo v srcih avstrijskih narodov, ampak vznjua občudovanje in oboževanje po vsej Evropi. Ta blišč ogreva srca narodov in v teh srcih klije čarokrasna cvetka dinastičnega čutstvovanja in kristalno čiste podaniške lojalnosti — toli bujno, kakor morda nikjer drugje na svetu.

Sleherno potovanje cesarja Frana Josipa med svojimi podaniki je sijajna priča one divne, idejalno-vzvišene ljubezni med vladarjem in podaniki. Tak sijajni dokaz je podala ravno kar naša tužna Istra, ko jo je osrečil premilostni vladar se svojim obiskom. Od kočje do kočje, od sela do sela vsklikala so vzradoščena srca: Dobro došel, mili vladar, blagoslovljen bodi trenotek Tvojega prihoda! In od vseh krajev te pokrajine so prihitali v Pulj poklicani zastopniki zvestih podaniških src, da polože pred Najvišji prestol — vse: svoja srca, svojo udanost, svojo ljubezen in svojo neomejeno in neomajljivo zaupanje.

A ponosom beležimo, da niso bili zadnji med njimi zastopniki našega naroda slovenskega in hrvatskega. I oni so stopili pred jasno obličje vladarjevo kot žive priče zvestobe avstrijskega slovanstva do dinastije Habsburgov. Prišli so kot klasične priče, da je dinastiški čut v srcih istrskih trpinov toli ukrenjen, da ga ne morejo omajati tudi najneugodnejši politički in narodni odnošaji. Prišli so zajedno tudi zato, da čujejo blažilno in to-

nola v zlatej kletki. Oh bilo mi je v tem bogastvu, da zberem vse svoje zlato, vse svoje bisere in dragocenosti, pa da grem po svetu beračit: „Evo vam blaga! Dajte mi srce, srce mi dajte!“ V srcu mi je vrelo plamenno morje, a nad njim se je stvorila ledena skorja — mrznja, prezir na moža, na svet, na vse. Postala sem mati. Objela sem dete, ljubila sem je vsem srcem. Ali dete! — In umrl mi je mož. Padel mi je jarem, padel prezir, ali tu, v srcu, gorel je večni plamen. Bilo mi je, da objamem nebo in zemljo, ali objela sem — meglo. Takrat prišel si ti v te dvore, ranjen, bolan si prišel. Zalivalo so te težave, mučila te je vročica. V tihaj noči, ko je vsako dušo zibal sen, tihotapila sem po temnih vežah do tvoje spalnice. Ljudje so rekli: „Duh se vica!“ in našla sem te, mladega, kako si ležal krvav in, ali lep, o Bože, lep! Pritisnola sem ti gorke ustnice na čelo, in prvokrat v mojem življenji razlilo se je po mojih žilah nebesko čuvstvo

lažilno besedo iz ust Onega, ki je najskrbnejši varuh naših pravic. Niso se varali: Nj. Veličanstvo je izustilo do veleč. g. dekana dolinskega besedo, ki gotovo vradosti vsa slovenska in hrvatska srca. V Istri bi moral vsakdo znati tudi slovenski in hrvatski! Tako je vskliknil naš presvetli cesar, a daljšega komentarja ne treba temu vskliku. Iz ust vladarja došel je opomin in potrdilo, da Slovenci in Hrvatje so domačini na istrskih tleh ter da je njih jezik enakoveljaven drugemu deželnemu jeziku!!! Tako se glasi Najvišja sodba, ki je zajedno obsodba vsem onim, ki zanikujejo ekzistencijo Hrvatov in Slovencev po Istri, in ki hoté nasilno vskračati naša narodna in politička prava. A ta beseda iz ust cesarjevih služ naj v zaresen opomin tudi onim, ki mrze naš jezik, mesto da bi se naučili, kakor jim velewa njih stanovska dolžnost! Vsakdo v Istri bi moral znati tudi hrvatski in slovenski — rekel je cesar sam. — Koliko bolj veže ta dolžnost one, ki so v vedni dotiki z ljudstvom kot poklicani posredovateli med državno upravo in javnostjo! Bodo-li uradniki doli po Istri hoteli razumeti ta opomin z najvišjega mesta?! Bodo-li hoteli poštovati to obsodbo z Najvišje instancije oni ital. politikoni, ki bi nas hoteli tiščati ob tla se železno pestjo?! Tem slabše zanje, ako ne bodo hoteli.

Ti, o milostni vladar, pa vsprejmi iskreno zahvalo nepremično udanih ti trpinov istrskih na tolažilni in odrešilni besedi, s koje si proglašil pred vsem svetom, da v Istri so Slovani in da imajo pravico do negovanja svoje narodne individualnosti — svojega jezika in do — spoštovanja!!!

Nebesa naj rose svoj blagoslov na vsa Tvoja pota, premilostni vladar! Vsemožni podaljšaj Ti — ki so posebljena pravica in modrost — življenja dni do skrajno mogoče meje: na srečo Avstrije in v povspreh miru med Tvojimi narodi!

Politiške vesti.

Kalnoky-Banffy. V predčerašnji seji poslanske zbornice je odgovoril ministerski predsednik knez Windischgrätz na interpelaciji kneza Liechtensteina in barona Dipaulija o noti grofa Kalnokyja do barona Banffyja nastopno: Vlada pritrja povsem načelnim nazorom, izraženim po ministru za vnanje stvari v noti z dne 25. aprila 1895. do ministerskega predsednika ogrskega, namreč: da kakor z državne strani ni smeti

ljubezni. In prisegla sem na sveto hostijo, da nečem, nego tebe, in prej da se pogreznem v zemljo, nego tebe pustim. Pavle, zman sem snovala, da razvezem spono srca svojega pred teboj; ali danes mi je sreča mila, Pavel! Za tebe vržem na kocko i dušo i raj, tebi bodem robkinja, tebi hočem dati dušo in telo! Usliši me! vzemi me, vzemi, kajti jaz — jaz te ne pustim! Z divjim navdušenjem, solznimi očmi klonola je lepa žena pred Pavla. Zlati njeni lasje taknoli so se njegovega lica, da ga je v srce zabeležilo. Tiho! Po sobi golče grlice, diše lilija in roza, a milejše od rože Klarini lasje. V kotu šumlja pluskanje zlatega zmaja, tik Pavla šumi svilena halja. Nad glavo mu plavajo zlati angelji ljubezni. Nestalni plamen voščenic razsvetljuje blede, sijajno Klarino polt. Zunanaj čvrči čvrček čudno pesem, a skozi okno gleda temno, plavo nebo s tisoč biser — očmi. Glej, glej — na zidu Suzane! Ali jej ni popihljaj vetrič po bujnih laseh, po tenkej

nikakor ovirati vrhnega glavarja katoliške Cerkve v vodstvu cerkvenih stvari in legiti-mnem občevanju z verniki, tako ni smeti od zunaj omejevati države v izvršenju nje pravic. Vlada pa meni, da ne gre odgovarjati meritorno na vprašanje, stavljeno v drugi interpelaciji, ker jej ni odločati o kakem konkretnem slučaju, spadajočem v nje delokrog. Z ozirom na okolnost, da se v prvi interpelaciji stavljena vprašanja dotikajo izključno le delokroga ministra za vnanje stvari in z ozirom na dejstvo, da se stališča državnega interesa ni želeli, da bi se nadalje razpravljalo o upravnih še viseči zadevi in sploh da bi se sprožala cerkveno-politiška vprašanja, ne dotikajoča se tostranskega državnega obseja, dovoljujem si, posluživši se pravice, ki mi jo daje poslovni red, o d kloniti odgovor na ti interpelaciji.

Poslanec Kramarj je predlagal na to, da se otvori debata o tem odgovoru, toda njegov predlog je zbornica zavrgla 123 proti 41 glasom.

Njegova ekscelencija knez Windischgrätz je torej odgovoril, da noče — ničesar govoriti.

Iz tega izogibanja naše vlade jedru vprašanja je razvidna vsa zadrega naše vlade, ki ob toli važnem in za dobre odnošaje do sv. Stolice odločilnem vprašanju ne sme biti ni liberalna ni konservativna, ker ako bi se izrekla tako ali tako, rušila bi trblo koalicijsko podlago, na kateri stoji. Ali s tem, da naša vlada še noče odgovoriti na vprašanje, s tem ni spravljeno se sveta vprašanje samo. Teško si je misliti, da je vlada zadovoljila interpelante s svojim odgovorom, marveč je pričakovati, da se štrna še bolj zameša. Na to kažeta pisava konservativnih listov in pa dejstvo, da stoji naša koalicijska kraj krize vsled odgovora na interpelaciji kneza Liechtensteina in barona Dipaulija. Ono stran Litve naj si ne napravljajo iluzij, položenje je resno, veliko resnejše nego je misliti.

Nuncij Agliardi je baje že poslal v Rim poročilo, v kojem dokazuje, da so vse pritožbe proti njemu neutemeljene ter naglašja, da vedenje ljudstva med njegovim popotovanjem po Ogrskem znači pravi triumf Cerkve katoliške. Mimo tega javlja „Vaterland“, da je papežev tajnik Rampolla zahteval od avstrijskega poslanika Revertere pojasnil radi žaljivih izjav v noti Kalnokyjevi in pa z ozirom na protislovno postopanje poslednjega. Slednjič so ti dogodki prouzročili hudo vrvenje v koalicijskih strankah, kajti ob aferi Kalnoky-Agliardi gredo mnenja tako navskriž, da se res ni čuditi, da vlada ni hotela ali ni mogla odgovoriti jasno na vprašanja Liechtensteina in Dipaulija.

halji? Ni li plusknola voda srebrnoj penoj? Ni li vzplamtel lotos živahnejše? A ona divna, krasna ni se li ganola, da skoči pred mladeniča?

Zavrel mu je mozeg, nestalo mu sape, besno se mu pretakala kri po žilah. Zavest ga je zapuščala. Ali ta trenotek opazil je na tleh pismo. Izgubila je je Klara. In pobral je je Pavel in oko mu je preletelo po vrsticah. Očetova roka? — Stresel se je. Prebledel je in skočil kviško. A Klara se je zavedla opazivši pismo, zavrisknola hote mu ugrabiti list. Tu se je zapelo Pavlovo oko na Dalilinej sliki, na porogljivem smehu žene-izdajalke.

„Ha!“ zavpil je mladenič razjarjen, „plemenita gospa, v srce vas poznam tudi pod angeljskim obličjem. Jaz Samson nisem, ali vi ste Dalila! Prokleta bila, rajaska kača! Naši računi so končani!“ In izginol je na mestu iz sobe.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šena

VIII.

„A veste li Pavle, kaj je naša bodočnost?“ začela je znova Klara pridruženim tresočim glasom opaznje izpod oka Pavla. „Ali veste to, Pavle? Uganka, je li? Ali jaz, moje srce mora jo rešiti. Vi moj, jaz vaša, pa naj se svet pogrezne. Mladi ste še, mladi. Ne znate še srca, ne poznate še plamena ljubezni. Oh ni vam ljubezen jare (jaguje) kratko in milo. Ne, divji je ona konj! Kedar pobesni, kedar se propne in leti kakor strela nebeska, kakor severni vihar, more li jo brzdati človeška roka? Oh Pavle, čujte me!“ zaječala je Klara. „Jaz svojega moža ljubila nisem. Prodali so me bogatašu, topoglavcu, a on me je vpregel v jarem zakona. Duša mi je bila krilata ptica, a sedaj je zgi-

Različne vesti.

Nj. Vel. cesar v Pulju. Sijajne dneve slavi Puljsko mesto, kajti v njega sredini biva premilostni vladar; sijajne dneve, kajti srečni Pulj more se pokazati Gospodarju v vsem drugem licu, kakoršna ima nesrečna, a vendar po cesarjevem obisku osrečena — Ljubljana. Pa saj sta si tudi razloja, iz katerih je počastil cesar ti dve mesti, jako različna. V Ljubljano je dovedlo Nj. Veličanstvo očeto vsako srce, da potolaži bédnike in jim da poguma za bodočnost, v Pulju pa stopa v prisotnosti vrhovnega poveljnika celokupne vojske v vrsto zmagovalne vojne naše mornarice nov orjak, kateremu je namen braniti v slučaju potrebe krasno naše jadransko obrežje pred napadi zunanjih sovragov. In ta orjak nosi ponosno ime „Monarch“, vladar, a to ime bodi jamstvo, da bode vladala Avstrija na veke ob morju adrijskem . . . . .

Svoječasno že opisali smo novo oklopnico ter priobčili tudi program, po katerem se imajo vršiti slavnosti v Pulju. V naslednjih vrsticah podajemo našim čitateljem torej le kratak obris slavnostnih dnevov Puljskih.

Dne 8. t. m. zjutraj za vse rano vrvelo je ljudstvo pred slavnoznano Puljsko „areno“, gorostasen spomenik iz dóbe gospodstva starih Rimljanov. Tam, pod „areno“, v parku „Marija Valerija“ stal je krasen paviljon za Nj. Veličanstvo, na vrhu paviljona bliščala se je cesarska krona. Na desni in levi strani tega paviljona stala sta paviljona za povabljenе goste. Nasproti parku zibale so se v morju orjaške vojne ladije, in okolo njih je vse mrgolelo manjših ladij. Od poslopja admiraltete, pred katerim se je vstavil dvorni vlak, pa do parka, stale so v belo oblečene deklice, ki so sipale svetje pred Nj. Veličanstvom. V drevoredih ob parku se je postavila šolska mladež in na vsaki strani po jedna godba. Pred cesarskim paviljonom so se zbrali: nadvojvoda Karol Štefan in v Pulju prisotna visoka gospóda, ces. namestnik vitez Rinaldini, poveljnik mornarice admiral baron Sterneck z vsem mornariškim štabom, admiral baron Pitner, zastopniki lokalne duhovščine, na čelu ji stolni prošt Cleva, zastopniki lokalnih oblasti, na čelu jim okrajni glavar pl. Rossetti, župan dr. Rizzi z nekaterimi občinskimi svetovalci itd. Poleg teh došli so k vsprejemu: škof msgr. dr. Flapp, deželni glavar dr. Campitelli, predsedn. višjega deželnega sodišča Peck, preds. okrož. sod. Tušar, podpreds. šn. ravn. baron Plenker, preds. pomorske oblasti Becher, višji poštni ravnatelj Pokorny, župan dr. Pitteri in višji nadzornik drž. železnic Borowiczka. Ob izhodu iz parka stalo je okolo 1700 prazniško oblečenih delavcev, članov Puljskih 3 delavskih društev, na holmcu pod „areno“ pa se je zbrala velika množica ljudstva, občinstvo stalo je glava tik glave.

Med gromenjem topov približal se je vlak parku. Izstopivši Nj. Vel. cesar raz vlak, pozdravil je nadvojvoda Karola Štefana, potem se obrnil do admirala Sterneka, Pitnerja, namestnika Rinaldinija, okr. glavarja Rossettija, zatem do dež. glavarjev grafa Coroninija in Campitellija, škofa dr. Flappa, župana dr. Pitterija in zastopnikov mornarice, civilnih in vojaških oblasti. Zajedno z Nj. Vel. došel je nadvojvoda Fran Salvator, s cesarjem došlo je sijajno vojaško spremstvo. — Čim je cesar vstopil v paviljon, pozdravil ga je župan dr. Rizzi italijanskim nagovorom, naglasivši lojalnost Puljskega prebivalstva in pa iskreno zahvalivši se na dobroti cesarjevi, kateri se ima Pulj zahvaliti na svojem razvitku. — Nj. Vel. cesar je odgovoril z jasnim glasom na italijanskem jeziku: „Drage volje vsprejemem zagotovila zvestobe in udanosti, katere Mi izjavljate v imenu Puljskega meščanstva. Veseli Me, da moram bivati nekoliko dni v Vaši sredi in z veseljem bode opazoval napredke mesta. Nadaljujte svoje delovanje v celokupnem interesu z odkritosrčnim avstrijskim čustvom kakor doslej in zagotovite vaše someščane, da morejo računati i v bodočnosti na Mojo naklonjenost.“ Temu cesarskemu odgovoru odzvalo se je občinstvo z brezkončnimi živio, evviva, in hoch-klici. Potem se je cesar odpeljal na vojaško vežbališče, kjer je stalo okolo 3000 mož. Cesar si je ogledal vojaštvo, potem se je vrnil v mesto in si ogledal novo zgrajeno, še ne dokončano mornarsko župniško cer-

kev, potem se je odpeljal k utrbi Verušella, kjer je ukazal topničarjem streljati proti morju na tarčo, zatem se je vrnil zopet v mesto ter se odpeljal na gala-čolna na jahto „Miramar“. V tem pa so se postavile pred poslopjem admiraltete deputacije istrskih občin, da se poklonijo Nj. Vel. V teh deputacijah bili so zastopniki obeh narodnosti, ne gledé na stranke in sedanje položaje o volilnih borbah. Te deputacije stale so v 3 skupinah, razmeščene v polkrogu. V prvi skupini je bila duhovščina, v drugi župani in občinski svetovalci, razvrščeni po abecednem redu političkih okrajev, v tretji pa zastopniki korporacij in društev. Namestnik Rinaldini je predstavljal posamične deputacije vladarju, kateri je nagovoril razne osebe. (Glej najnovejše vesti v „Edinosti“ izdanje za 9. t. m. Ur.) Z deputacijami se je mudil cesar kake pol ure in se potem odpeljal med burnimi „živio in evviva-klici“ in gromenjem topov na jahto „Miramar“. — Tam je vsprejel cesar razne osebe, med njimi župana dr. Pitterija, dež. glavarja Coroninija in Campitellija. Popoldne so bile vaje mornarice. — Dne 9. t. m. dopoldne je bil krst „Monarch“, ki je zatem srečno zdrčal v morje. Tem povodom je ljudstvo priredilo cesarju navdušeno, patrijotško ovacijo. Popoldne je bilo tekmovalno veslanje in regata avstrijskega jahtnega kluba, zvečer pa sijajna razsvetljava mesta. Včerajšnje slavnosti vršile so se istotako strogo go programu.

Darovi, priposlani „Edinosti“ za Ljubljano. V poslednjem izd. izkazanih 814 kron 48 st. Nadalje so darovali: gospa Josipina Hity . . . . . 20 „ — „
g. Jakob Sotlar . . . . . 10 „ — „
po g. uredniku Mandiču . . . . . 52 „ — „
katere so darovali gg.: dr. M. Vitezić 10 kr., kanonik Karabaić 36 kr. in E. Domlulvil v Val-Mežiščih 6 kr.
Skupno 896 kron 48 st.

Darovi tržaških Slovanov za Ljubljano. Na drugem mestu izkazanih, uredn. „Edinosti“ priposlanih . . . . . 32 kron — st.
S že zkazanimi . . . . . 8250 kron 40 „
Skupno 8322 kron 40 st.

Za bedne prebivalce v Vodicaš, okraja Kamniškega nabrali so rodoljubje na Proseku 9 gl. 60 nvč. Slava jim! To svoto smo poslali okrajnemu glavarstvu v Kamniku.

Občni zbor „Tržaškega Sokola“ se bode vršil jutri ob 2. uri pop. v društveni telovadnici. One člani, ki so zaostali se svojimi mesečnimi doneski, opozarjamo še enkrat, da store jutri pred zborom svojo dolžnost, ako se hočejo udeležiti glasovanja pri volitvi novega odbora.

Poziv na občni zbor, ki bode jutri dne 12. maja t. l. ob 4. uri popoldne v telovadnici „Tržaškega Sokola“ ulica Farneto (na voglu ulice Amalia) št. 352. Opazka. Volitev novega odbora se bode vršila tako-le: Danes dne 11. maja od 7½ do 10. ure zvečer, in v nedeljo dne 12. maja od 9. ure zjutraj do 1. popoldne v društvenih prostorih in popoldne od 4. ure do zaključka občnega zbora v telovadnici „Tržaškega Sokola“ v ulici Farneto 352 (na voglu ulice Amalia). Glasovnice se dobivajo v društveni pisarni. Odbor „Del. podp. društva“.

Pevsko in brašno društvo „Slavec“ v Ricmanjih priredi v nedeljo dne 12. maja t. l. v dvorani g. Antona Hervatiča veselico v igro in plesom, ki bode trajala do 2. ure zjutraj. Začetek prvega plesa ob 4. uri popoldne, ki bode trajal do pol sedmih. Vspored: 1. „Naprej“ koračnica godba. 2. Pozdrav predsednika. 3. Hajdn. „Cesarska himna“ 4. Iv. pl. Zajc: Poputnica „Nikola Jurišiča“ poje zbor. 5. Dr. Jenko: Što čutiš? godba. 6. Gregorič: „V polnični noči“ deklamacija. 7. Kocjančič: „Slovo“, poje zbor. 8. Hajdrih: „Hercogovska“ godba. 9. „Ona me ljubi“, vesela igra v dveh dejanjih. 10. „Rožica“ valček, godba. 11. Ipavec: „Domovini“, moški zbor z bariton in tenor solo, poje zbor. 12. Brajša: „Kastav gradu“ godba. 14. Srečkanje na 5 dobikov. 14. „Majeva koračnica“, godba. Odmor. 15. Po eni uri odmora ples. Ustopenina k prvemu plesu za osebo 30 kr., k besedi za osebo 30 kr., k drugemu plesu za osebo 30 kr. Sedeži po 10 kr. Srečke po 10 kr. Pri veselici in plesih svira Dekansko godbeno društvo „Istra“. K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

Veselica pevškega društva „Danica“ na Kontovelja prenešana je na dan 19. t. m. Program priobči se pozneje.

Vabilo na veselico, katero priredita „Narodna čitalnica“ in „Prostovoljno gasilno društvo“ v št. Petru na Krasu v nedeljo 12. maja 1895 v prostorih hotela „Pri južni železnici“ v korist po potresu poškodovanim prebivalcem od-stnega mesta Ljubljane in okolice. Pri veselici sodeluje iz prijaznosti novo osnovani moški in mešani zbor „Pivških pevcev“. Z ozirom na blagi namen se preplačila hvaležno vsprejemajo. Vstopnina za osebo 50 kr., za družino 1 gl. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K obilni vdeležbi vabita uljudno ODBORA.

S Tolminskega nam pišejo dne 4. maja 1895. Dne 2. maja t. l. vršila se je v Tolminu predpoludne uradna okrajna učiteljska konferencija in popoldne volitev dveh uč. zastopnikov v okrajni šolski svet.

Uradna okr. učit. konferencija trajala je od 8½ ure dopoldne. Za šolstvo važne točke, katere je postavil stalni odbor (Širca, Krajnik in Vrtovec) na dnevni red, pretresovale so se temeljito in upati je, da obrodé obilo dobrega sadu.

G.čna Jug podala nam je tehnične izraze ženskih ročnih del, g. Krajnik pokazal in pojašnjeval nam je svoj zemljevid polit. okraja Tolminskega ter podal na podlagi 34 učiteljskih pismenih izdelkov učni načrt za spise v zadnjem šolskem letu vsakdanje šole, oziroma učni načrt za spise v 7. šol. letu vsakdanje šole, koje se misli uvesti vsled sklepa dež. konferencije namesto nesrečnega in brezuspešnega ponavljavnogadatelvalnega dvoletnega tečaja; G. M. Kenda je v svoji daljši razpravi povdarjal, kaj vse bi morale imeti ljudske šole za nadzorno ter vspešno poučevanje, sosebno v realijah. Ljudskim šolam manjka potrebnih zbirk iz živalstva, rastlinstva in rudništva. Ljudske šole nimajo niti najpotrebnejših aparatov za fiziko in kemijo. Kako naj otroci razumejo le suho učiteljevo razlaganje? Ako se v srednjih šolah poučujejo realije na podlagi nadzornega pojašnjevanja in opazovanja, koliko potrebniji je to za ljudske šole! Gosp. Širca poročal je o okr. učit. knjižnici. Debate so se udeleževali sosebno: Krajnik, Vrtovec, Jos. Kenda, Alb. Dominiko in g.čna Mlekuž. Slednjič so se volili različni odbori in konečno je predsednik c. kr. okr. šol. nadzornik g. Fr. Dominiko sklenil konferencijo s trikratnim „živio“ na presvet. cesarja, na kar je učiteljstvo zapejo cesarsko himno.

O poludne bil je pri Oskarju skupen obed, kojega se je udeležil letos tudi gosp. nadzornik. Vršile so se tu razne napitnice. Vse učiteljstvo bilo je židane volje. Sosebno nas je razveseljeval g. Viktor Uršič se svojim humorjem.

Med živahnim odobravanjem prebralo se je tu že znano brzojavno priznanje in zapanje deželnim slovenskim poslancem na njihovih umestnih in odločnih korakih pri zadnjem zasedanju.

Bližala se je ura tri popoldne in učiteljstvo podalo se je na volišče volit svoja zastopnika v okr. šolski svet.

Kakor znano, je vis. ministerstvo na pritožbo Vrtovčeve razveljavilo sklep dež. šolskega sveta, s kojim je proglasil ljudsko štirirazrednico v Tolminu za glavno šolo v okraju, da je zamogel tako na podlagi tega izključiti g. Vrtovca iz okr. šolskega sveta.

Volitev je bila po ukazu visokega ministerstva popolnoma ločena od okr. učiteljske konferencije. Učitelji-volilci in učiteljice-volilke pozvani so bili k volitvi s posebnim vabilom in volitev je vodila komisija 5 členov, kateri je predsedoval vladni komisar. Vladni komisar je poklical v komisijo dva zaupnika in ostala dva zaupnika je volilo učiteljstvo. Volitve se je udeležilo 22 volilcev, kateri so jednoglasno izvolili svojima zastopnikoma v okr. šolskem svetu gg. Krajnika in Vrtovca. Živeli!

Policijsko. 22letni sodarski pomočnik Dominik Danelon iz Trsta vračal se je predsinocnem nekoliko vinjen iz Rojana proti domu. Blizo vojašnice videl je vojaka 87. pešpolka Antona Pirca, kateri je govoril s svojo ljubico. Danelon, ne bodi len, iztrgal je vojaku bodalo in pograbil Pirca. Temu je prihitel vojak Albré na pomoč in pričel je pretep, katerega so končali stražarji, ki so vzeli Danelona s seboj. Vojake je odpeljala

patrolja v vojašnico. Danelona je pozneje zaslišal višji policijski komisar gosp. Bacher ter ga potem odposlal v ulico Tigor pod ključ. — Policijski agent gosp. Schubert je prijel na kolodvoru s italijanskim vlakom v Trst dosepelega 20letnega Riharda Türkeja iz Silezije in stannjočega v Nirfingu v Prusiji. Ta nadopolni mladenič je okradel svoje starše in pobegel, hote izseliti se v Indijo. Na dobro oko Schubertovo pa je preprečilo mladenca daljšo vožnjo. Pri begu našli so precejšnjo svoto denarja. — Policijski oficijal gospod Tiz je zapri 37letnega kotlarja Josipa Blaževića iz Zagorij pri Postojni, ker je bil nedavno ukradel iznajmljevalki postelj Ani Ratter posteljno odejo, vredno 4 gl. — Zaradi ponočnega razgrajanja so zapri 19letnega pisarja Antona L. iz Trsta, 21letnega mizarja Mateja A. iz Senožeč in 20letnega delavca Matija F., tudi iz Senožeč.

Koledar. Danes (11.): Namert, škof; Gandolf, opat. — Jutri (12.): IV. povelji nočna nedelja. Pankracij, muč. — V ponedeljek (13.): Servacij, škof; Glicerija, mučenica. — Polna luna. — Solnce izide ob 6. uri 39 min., zatoni ob 7. uri 11 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 15 stop., ob 2 popoldne 24 5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Pulj 10. Danes so pričele prave vaje mornarice.

Dunaj 10. Odsek za volilno preosnovo je izvolil poslance Lupula prvim, Jendrzejeviča drugim udelnikom. Na mesto poslanca Dipaulija je bil izvoljen v pododsek posl. Lupul. V odseku za volilno preosnovo je izjavil grof Hohenwart na dotično vprašanje posl. Brzorada, da pododsek še ni dovršil svojedele, isto pa da je napredovalo toliko, da je utemeljena nada, da pododsek v najkrajši dobi stopi s svojim delom pred odsek.

Budimpešta 10. (Posl. zbornica.) Posl. Helfy je prijavil nujno interpelacijo v zadevi nuncija Agliardija. O tej interpelaciji bodo razpravljali koncem seje.

Yokohama 9. Glasom oficijelnih poročil o koleri med Japonci na otokih Peskadores znaša ukupna umrljivost od 26. marca do 27. aprila 1900. Sedaj je kolera malone ponehala.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.49—7.49 Pšenica za maj-juni 1895 7.49 do 7.50 Oves za jesen 6.24—6.28 Ri za jesen 6.48 6.70 Koruza za maj-juni 6.22 6.81, za juli-avgust 6.22—6.24
Pšenica nova od 76 kil. f. 7.45—7.60 od 79 kil. f. 7.50—7.55 od 80 kil. f. 7.55—7.60 od 81 kil. f. 7.60—65, od 82 kil. f. 7.65—7.70
Ječmen 6.55—8.10, prono 6.20—6.80, ri nova 6.30—6.40
Pšenica: ponudbe in povpraševanja slaba. Prodaja 40000 mt. st. 5 nč dražje, koruza 8 nč. dražje, oves 5 nč. dražje. Vreme: lopo.
Fruga. Nezanimani sladkor za maj f. 13.25, nova letina 12.85, malo mirneje.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in a carino vred, odpošiljatev prosoj f. 28 7529.20. April sept. f. 29.75—30.—, Condensed 29.25 29.50; Četvorini 30.25—30.50. V glavah (sodih) 31.— 3.25. Bastorče.
Havra. Kava Santos good average za maj 93.75 za september 94.—.
Hamburg. Santos good average za maj 77.50 september 76.50 december 74.25.

Dunajska borza 10. maja 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	101.40	101.51
„ „ v srebru	101.35	101.43
Avstrijska renta v zlatu	123.60	123.70
„ „ v kronah	101.50	101.50
Kreditno akcije	399.80	398.10
London 10 l.st.	122.15	122.25
Napoleoni	9.69	9.69
20 niark	11.98	11.91
100 Italj. lir	46.10	46.10

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 obad piazza della Caserma.
(nasproti ulici vojašnici).
prodaja po neverjetno nizkih cenah vsakovrstna angleška
kolesa (bicykle)
(model 1895).
Jamči se za vsako kolo 12 mesec; kdor ne zna voziti, nauči se ga brezplačno. Pošilja se na delo in na vse kraje. — Opozarja se posebno na to, da so kolesa tudi izpopeljujejo proti nizi odškodnini.

Zgubil

se je dne 3. maja ostrižen bel psiček (pinč), ki sliši na ime „Mufi“, s črnim nosom, črnimi očmi in rumenkastimi ušesi.
Kdor ga najde in pripelje p ejme nagrado **10 gl.**
Sežana, 6. maja 1895.
Martin Battistig,
Restavrant Mahorčič.